

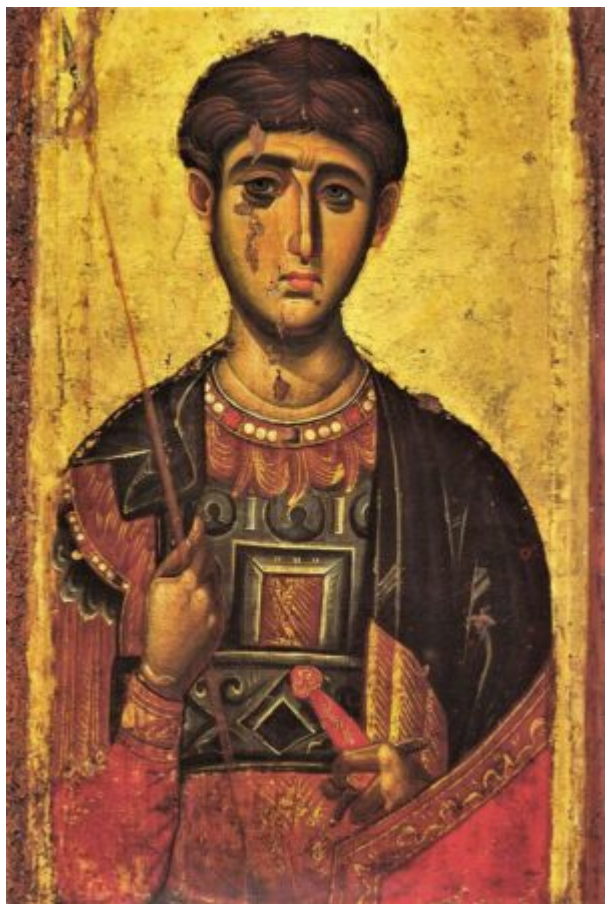
22 Οκτωβρίου 2022

Εγκώμιον εις τον άγιον και ένδοξον μεγαλομάρτυρα του Χριστού Δημήτριον !

/ Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα

Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος

Άγιος Μεγαλομάρτυς Δημήτριος.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άγιος Νεόφυτος ο έγκλειστος

Εγκώμιον εις τον άγιον και ένδοξον μεγαλομάρτυρα του Χριστού Δημήτριον

Περί τε της αυτού μαρτυρίας και των θαυμάτων και του σεβασμίου ναού αυτού

Νεοφύτου πρεσβυτέρου μοναχού και εγκλείστου εγκωμιαστικός λόγος στον άγιο και ένδοξο μεγαλομάρτυρα του Χριστού Δημήτριο καθώς και σχετικά με το μαρτύριο, τα θαύματα και το σεβάσμιο ναό του.

1. Ο ένδοξος Δημήτριος και συμμετοχος στην ουράνια δόξα, μας χάρισε σήμερα την πανήγυρή του ως υπέρτατο δώρο. Εμπρός λοιπόν και εμείς, που αποτελούμε το θίασο εκείνων που αγαπούν το μάρτυρα, ας τον τιμήσουμε με θεόπνευστους ύμνους και εγκώμια, για να μας ωφελήσει ο φίλος και μάρτυρας ως μεσολαβητής στο βασιλέα Χριστό. Ας τονίσουμε λοιπόν και το θεϊκό του ζήλο και την αγάπη του για το Χριστό και τα ενάρετα προτερήματα του ανθρώπου και ας γεμίσουμε με

θεϊκή χαρά όπως έχει γραφεί, γιατί αναφέρεται ότι, όταν εγκωμιάζεται ο δίκαιος, γεμίζουν με ευφροσύνη οι λαοί. Μακάρι όμως να μην γεμίσουμε μόνο με αγαλλίαση, αλλά να ωφεληθούμε από τις ομιλίες και τις τιμητικές εκδηλώσεις στη μνήμη του σύμφωνα με το θέλημα του Θεού.

2. Αυτός λοιπόν ο μακάριος Δημήτριος, που είναι πράγματι πολίτης στην ουράνια πόλη και βασιλεία τιμήθηκε και από την επίγεια θνητή βασιλεία. Γιατί μια και είχε ευγενική καταγωγή και μεγάλη φήμη και φρόντιζε από μικρή ηλικία για τον άψογο και έντιμο βίο, τον αγάπησαν και τον τίμησαν πολύ συνάμα και ο Θεός και οι άνθρωποι. Γι' αυτό λοιπόν αρχικά έλαβε το αξίωμα του εκσκέπτορος και ήταν συνεργός και συμμετοχος στη σύγκλητο. Στη συνέχεια αναγορεύθηκε ανθύπατος της Ελλάδας. Για τον ίδιο όμως ο αληθινός πλούτος και η δόξα ήταν αυτή, να είναι δηλαδή και να τον αποκαλούν χριστιανό, και δεν υπολόγιζε καθόλου τις τιμές των βασιλιάδων. Γι' αυτό επειδή ξεχειλίζει από διδασκαλία γεμάτη με θεϊκή σοφία και πνευματικό λόγο, άλλαζε την πίστη πολλών και από την πλάνη των ειδώλων τους οδηγούσε στην αληθινή πίστη.

3. Επειδή λοιπόν ο άγιος τέτοια κήρυττε στο λαό στην πόλη της Θεσσαλονίκης και εξαπλωνόταν η φήμη του σ' ολόκληρη την περιοχή γύρω από αυτήν, τον συνέλαβαν οι διώκτες της αλήθειας και τον οδήγησαν στον τύραννο Μαξιμιανό. Ο άγιος όμως είχε λαμπερό το πρόσωπό του με την παρέμβαση της θείας χάρης και προκάλεσε έκπληξη στον τύραννο, ο οποίος επειδή ντράπηκε τελικά δεν τον τιμώρησε, αλλά τον κατηγορήσε ως αχάριστο γιατί λησμόνησε βαθιά τις βασιλικές τιμές και πίστεψε στο σταυρωμένο Χριστό. Εκφράζοντας λοιπόν αυτά τα λόγια και κάποιες άλλες κολακευτικές μωρολογίες προσπαθούσε να παρασύρει τον άγιο από την πίστη του.

Αυτός όμως αντιστεκόταν σαν ακλόνητος στύλος και σαν βράχος στην ακτή απέναντι στα χτυπήματα των κυμάτων. Όταν τον ρώτησε και πάλι ο βασιλιάς αν επιμένει να πιστεύει στο σταυρωμένο Χριστό, ο άγιος του απάντησε: «Μακάρι να μπορούσα, βασιλιά, όχι μόνο τον εαυτό μου, αλλά και όλο τον κόσμο να τον πείσω να πιστεύει στον Εσταυρωμένο και να τους απαλλάξω από αυτή τη μεγαλομανία και την πλάνη των ειδώλων. Και εγώ βέβαια είμαι έτοιμος στο όνομα του Χριστού μου να υποστώ όχι μόνον έναν θάνατο, αλλά πολλούς, αν βέβαια αυτό το επιτρέπει η φύση μου».

4. Ο βασιλιάς λοιπόν, όταν είδε τη μεγάλη τόλμη του άνδρα και κατάλαβε την ακλόνητη απόφασή του, έγινε θηρίο από θυμό για να βασανίσει τον άγιο. Συγκράτησε ωστόσο το θυμό του για το τέλος, γιατί ήθελε να ασχοληθεί με το θέατρο και το στάδιο. Γι' αυτό λοιπόν έφτασε σ' αυτό το μέρος με άμαξα. Διέταξε να φρουρήσουν το μάρτυρα σε μια κάμαρα λουτροκαμίνου, που δεν την είχαν ακόμη ανάψει, ώσπου να βρει ευκαιρία από τα μάτια θεάματα και στη συνέχεια να οδηγήσει τον άγιο σε εξέταση.

5. Το θέατρο της πόλης, που το έλεγαν και στάδιο, ήταν κλεισμένο γύρω - γύρω με σανίδες και ορισμένα μάγγανα*, όπου όσοι έμπαιναν, παρακολουθούσαν σαν σε θέατρο, και σκότωναν σε μονομαχία για να ευχαριστήσουν τον αιμοχαρή βασιλιά με το να χύνουν συχνά ανθρώπινο αίμα.

6. Ο βασιλιάς είχε αποκτήσει κάποιον μονομάχο, που τον έλεγαν Λυαίο, πολύ δυνατό και μεγαλόσωμο, που καταγόταν από το έθνος των Βανδάλων και ο οποίος στη Ρώμη, στο Σέρμιο και στη Θεσσαλονίκη, αλλά και σε πολλούς άλλους τόπους σκότωσε πολλούς ανθρώπους σε μονομαχία, και ο βασιλιάς θεωρούσε θαυματουργή την πολύ μεγάλη του δύναμη και την ικανότητά του στο φόνο και κόμπαζε.

7. Όταν αυτός στάθηκε στο στάδιο, που αναφέραμε, και ο βασιλιάς καλούσε τον κόσμο με τους κήρυκες υποσχόμενος χρήματα σ' όποιον επιθυμούσε από τους πολίτες να μονομαχήσει με το Λυαίο, κανείς δεν είχε την τόλμη να μονομαχήσει με αυτόν, γιατί όλοι έτρεμαν από φόβο και μόνο από την όψη και το θράσος του Λυαίου.

8. Τότε λοιπόν ένας νεαρός παρακινήθηκε από το Θεό εναντίον αυτού του κακοποιού, που τον έλεγαν Νέστορα, που ήταν ωραίος στο σώμα και την ψυχή, και γνωστός του αγίου Δημητρίου, τρέχει σ' αυτόν, στον τόπο που τον φρουρούσαν, έπεσε στα πόδια του και τον παρακαλούσε λέγοντας «Να προσευχηθείς για μένα, δούλε του Θεού, και να επικαλεστείς το Χριστό. Γιατί θέλω να μονομαχήσω πρόθυμα με αυτόν». Τότε ο άγιος σταύρωσε το μέτωπο και την καρδιά του

Νέστορος και λέγει στον ίδιο. «Πήγαινε, παιδί μου, και το Λυαίο θα νικήσεις και θα μαρτυρήσεις για χάρη του Χριστού».

* Τα μάγγανα ήταν ο χώρος της συμπλοκής, όπου υπήρχαν και ορισμένες μηχανές για τους μονομάχους και οι σανίδες ήταν ξύλινοι διάδρομοι, που οδηγούσαν στο συγκεκριμένο χώρο.

Συνεχίζεται

Απόσπασμα από το βιβλίο, «Άγιος Δημήτριος, Εγκωμιαστικοί λόγοι επιφανών βυζαντινών λογίων (Συμεών, Νεόφυτος, Γρηγοράς, Παλαμάς, Αρμενόπουλος)», των εκδόσεων Ζήτρος. Πρόλογος Βασίλης Κατσαρός, εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Πέτρος Βλαχάκος.

<https://bit.ly/3CXH8dB>